

Overborgmesterens sekretariat
Att.: Vicekontorchef
Mogens Krogh

Initialer PLC/VW

Bilag 2

Journal nr. A 351.2

Dato 12. marts 1993

Vedr.: Restaurering af Caritasbrønden på Gammeltorv

Som svar på Deres brev af 26. februar 1993, vedlagt kopi af brev af 17. februar 1993 fra Kraks Fond, Ib Topholm, vedrørende restaurering af Caritasbrønden, kan Stadsarkitektens Direktorat oplyse følgende:

Direktoratet har den 3. marts 1993 sendt brev til magistratens 4. afdeling, borgmester Peter Martinussen, med anmodning om 2 mill kr. til færdiggørelse af Caritasbrøndens restaurering, bilagt et notat af 1. marts 1993, som gennemgår Caritasbrøndens opbygning og historie samt forslag til restaurering, tidsplan og fremskrevet økonomisk overslag. Kopi af brev og notat vedlægges til orientering.

Som det fremgår af notatet, vil man - under forudsætning af, at de nødvendige midler bevilliges - nedtage springvandet i efteråret 1993. Man stiler herefter imod, at restaureringsarbejdet kan gennemføres i løbet af vinteren og foråret, så det nyrestaurerede springvand traditionen tro kan springe med guldæbler på Grundlovsdagen den 5. juni 1994.

Med hensyn til det hidtidige forløb kan opsummeres:

I den tilstandsrapport, som i 1987 blev udarbejdet af konservator Lars Henningsen, hedder det bl.a.:

"Gjellebæk-marmorsoklen er stærkt nedbrudt i overfladen, og store partier er smuldret bort. Den er gennembrudt mange steder af store revner og et utal af mindre revnedannelser ... Soklen tager et betydeligt vægtpres fra kummen med vand, og det er ikke utænkeligt, at soklen vil bryde sammen under vægten. Soklen skal genhugges. Det indebærer en afformning af den nedbrudte sokkel og fremstilling af en korrekt opmodellet gipskopi, som kan tjene til forlæg ved nyhugningen. Den ny marmor skal udvælges med omhu og med tanke på, at den skal udsættes for den sure luft og høj fugtighed."

Forløbet af restaureringen har herefter været følgende:

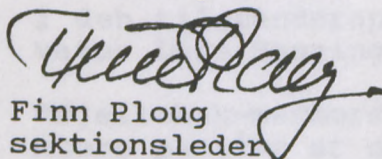
- 1988: - Der udføres afformning af soklen (trommen)
- 1989: - Der støbes gipskopi efter afformningen, og opmodellering påbegyndes.
- Marmorblok udpeges i Carrara, Italien, og blokken neddrejes til cylinderform.
- 1990: - Opmodellering af medaljon (Chr. VII) færdiggøres.
- Nyhugning af trommen påbegyndes.
- 1991: - Opmodellering af medaljon (Byvåben) færdiggøres.
- Nyhugning af trommen fortsættes.
- 1992: - Nyhugning fortsættes, omtrent færdiggjort.

I forhold til de alarmerende oplysninger om Gjellebæktrommens tilstand i rapporten fra 1987 har donationen fra Kraks Fond muliggjort, at der hurtigt (i 1988) blev foretaget en afformning af trommen, som sikrede dokumentation og forlæg for nyhugning, så den videre nedbrydning af den originale Gjellebækmarmor ikke fik katastrofale følger for springvands bevarelse.

I de følgende år er der så fremskaffet en egnet marmorblok fra Italien; der er foretaget et omfattende arbejde med rekonstruktion og opmodellering af medaljonerne, og endelig er arbejdet med nyhugning af soklen nu omtrent færdiggjort.

Når arbejdet har taget betydeligt længere tid end forudset, skyldes det, at arbejdet med rekonstruktion og opmodellering har været mere tidskrævende end oprindeligt skønnet, og at kredsens af kompetente fagfolk, dvs. konservatorer, stukkatører og stenhuggere, der i disse år må varetage et stort udbud af restaureringsarbejder, endnu er begrænset.

Med venlig hilsen

Finn Ploug
sektionsleder

per langstøe christensen
/Per Langsøe Christensen
sagsarkitekt

Bilag: Kopi af brev til Magistratens 4. afdeling af 3. marts 1993
Notat om Caritasbrønden, PLC/1. marts 1993

Kopi til Magistratens 4. afdeling, sekretariatet

W SA
KØBENHAVNS MAGISTRAT

4. AFDELING

RÅDHUSET - 1599 KØBENHAVN V.

TEL.: 33 66 33 66
RING DIREKTE: 33 66 + LOK. 2686
TELEFAX: 33 12 13 76

Den 29 JULI 1993

Overborgmesterens afdeling
sekretariatet.

Hovedjr.nr. 145

Sekretariatet har med brev af 31. marts 1993 bedt om en udtalelse angående brev af 23. marts 1993 fra KRAKS Fond vedrørende status for restaureringen af Caritasbrønden på Gammeltorv.

Det kan oplyses, at den resterende del af restaureringen vil koste 2 mio. kr. Magistraten agter snarest muligt, at indstille til borgerrepræsentationen at vedtage en tillægsbevilling på 1 mio. kr. til formålet, mens 1 mio. kr. tilvejebringes via budgettet for 1994.

Stadsarkitektens tidsplan for restaureringen, hvorefter springvandet skal nedtages i efteråret 1993, restaureres i løbet af vinteren 1993-94 og opsættes igen i løbet af foråret 1994, således at det som traditionen byder kan springe med guldæbler på grundlovsdag den 5. juni 1994, bør da kunne overholdes.

K.H.

Parkafd. kan 7.000.000.

Med venlig hilsen

P.b.v.

til overs.

Requiescat in pace;

Kaj Holm Andersen

2689.

Christian Christensen

STADSARK. DIR. A. 351-101
1993
30.7

SA*30.07.93

FOTOKOPI

Stadsingeniørens direktorat
København

Farvergade 27 A, 1463 København K.
Telefon 33 66 33 66

BML
DES
BYG
ADM
OK

Magistratens 4. afdeling

Administrationsafdelingen, Lokal 2717
Tlf. 33 66 27 05, telefax 33 93 23 42 Per Elm Jensen
Afløbsafdelingen,
Tlf. 33 66 44 08, telefax 31 95 02 44
Kirkegårdsafdelingen,
Tlf. 33 11 27 80, telefax 33 93 13 41
Lynettefællesskabet - Renseanlæggene,
Tlf. 31 57 32 32, telefax 31 54 31 22
Parkafdelingen,
Tlf. 38 34 67 11 lokal 12, telefax 31 10 26 12
Vejafdelingen,
Tlf. 33 66 45 43 og 33 66 45 44, telefax 31 95 26 78

3. arkitektkontor

modtaget 16.8.93

besvares

kopieres

orienteres JS.THC

videre til

arkiveres

Dato 11 AUG. 1993

Jr. nr. FA 122.93

PEJ93 0810-001.aj

Vedr.: Tillægsbevilling til driftsbudgettet for 1993.

Hermed fremsættes forslag om en driftsmæssig tillægsbevilling til dækning af istandsættelse af Caritasbrønden, foranstaltninger til afbødning på elmesygen, forbedring af legepladser, fortsat renovering af områderne omkring de indre søer samt opstilling af et pissoir på Toftegårds Plads.

På parkafdelingens del af investeringsplanen for 1993 er der efter korrektion for lavere pris- og lønudvikling afsat 2.961.000 kr., primært til anlæg af en ny legeplads ved Gadekærvej. Lokalplanen i forbindelse med anlægget er imidlertid blevet forsinket og er først nu ved at være helt færdig. Det vil derfor ikke være muligt at anvende det afsatte beløb efter hensigten i 1993.

Forslaget indebærer, at pengene overføres til nogle nødvendige driftsarbejder.

1. Restaurering af Caritasbrønden på Gammeltorv.

Projektets baggrund.

Caritasbrønden er i sin nuværende udformning fra 1892, men de centrale dele er langt ældre: Hele springvandets øverste del, Caritasfigurgruppen, piedestalen og kobberkummen med dragehover er de oprindelige fra 1609, soklen af Gjellebæk-marmor er fra 1784 og jernringen fra 1864.

STADSARK. DIR. A. 351-101
1993

13/8
SA*12.08.93

Efter anmodning fra Stadsarkitektens direktorat udarbejdede konservator Lars Henningsen, Glyptoteket, i 1987 en rapport om Caritasbrøndens tilstand.

Som konklusion skrev Lars Henningsen, at forfaldet af Caritasbrønden er så vidt fremskredet, at det er på høje tid, at der gribes ind.

KRAKs fond ydede i 1987 en donation på 1.000.000 kr., svarende til 800.000 kr. eksklusive moms, til restaurering af Caritasbrønden. KRAK ydede donationen i anledning af firmaets 125 års jubilæum. En del af beløbet er anvendt til forundersøgelser, afformning af marmorsoklen og nyhugning af denne i Carrara-marmor. Den nye sokkel står for øjeblikket hos Poul Hansens Eftf. Stenhuggeri.

Projektets udførelse.

Springvandet indtil overkant af granit-base - d.v.s. figurgruppen, piedestalen, jernringen, kummen og soklen - nedtages i efteråret 1993, når turiststrømmen er aftaget. Man vil da i løbet af vinteren 1993/94 kunne

- afrense og fuge granitbassin og -base,
- udskifte soklen af Gjellebækmarmor med den nyhuggede kopi,
- udskifte jernringen med en kopi støbt i bronze,
- undersøge kobberkummen og afhængig af undersøgelsens udfald enten restaurere kummen eller udføre en kopi,
- undersøge figurgruppen og afhængig af undersøgelsens udfald restaurere gruppen eller støbe en kopi,
- eftergå og om fornødent foretage udskiftninger i vandinstallationerne i springvandet og pumpekammeret.

Desuden er det tanken at indhugge dronning Margrethe II's monogram og årstallet 1994 i et af de to resterende felter på bassinets yderside, sådan som traditionen byder, når der er udført større restaureringsopgaver på springvandet.

Restaureringsopgaven planlægges at være udført, således at springvandet kan opstilles i løbet af foråret 1994 og sprin-

ge med guldæbler på grundlovsdag den 5. juni 1994.

Udgifterne

Såfremt undersøgelserne viser, at kobberkummen og figurgruppen må udskiftes, anslås udgifterne til 2.700.000 kr.

Kan kobberkummen og figurgruppen restaureres anslås udgifterne til 2.200.000 kr.

Når KRAK-fondens donation fratrækkes, mangler der ca. 2.000.000 kr. til at fuldføre restaureringen, hvis kumme og figurgruppe skal udskiftes, og ca. 1.400.000 kr., hvis kumme og figurgruppe kan restaureres.

Endelig prisfastsættelse kan dog først foretages, når springvandet er nedtaget og de enkelte dele er undersøgt nøjere.

Udgifterne i 1993 anslås at udgøre 1.000.000 kr. Udgifterne til restaureringsarbejdet i 1994 er afsat på stadsarkitektens direktorats budgetforslag for 1994 med 1.000.000 kr.

2. Foranstaltninger til afbødning af elmesyge.

Fældning, genplantning samt køb af gadetræer til diverse strækninger - bl.a. Hørsholmsgade, Hillerødgade og Frederiksborgvej.

Udgift 750.000 kr.

3. Legeplads, Livjærgergade

Legepladsen, der er på ca. 450 m², totalomlægges - herunder udskiftning af asfaltbelægning med fliser, opstilling af nye legeredskaber m.v.

Udgift 400.000 kr.

4. Degnestavnen

I tilknytning til den nyligt istandsatte legeplads indrettes

et opholdsareal for ældre.
Udgift 200.000 kr.

5. Søerne

Renovering af stier, skråninger og parkudstyr ved og omkring søerne i fortsættelse af søprojektet.
Udgift: 471.000 kr.

6. Opsætning af pissoir på Toftegårds Plads.

Det har længe været et ønske fra beboerne i kvarteret omkring Toftegårds Plads, at der etableres et toilet på pladsen nord for Vigerslev Allé. Der er et offentligt toilet placeret i medborgerhuset ved trafikpladsen på den modsatte side af Vigerslev Allé, men det er afsides liggende for den egentlige plads. For delvis at afhjælpe manglen foreslås det, at der placeres et pissoir på pladsens nordlige side.

I forbindelse med opsætning af toiletbygninger i stedet for pissoirer andre steder i byen er der mulighed for at genanvende et af disse pissoirer.

Udgifterne til flytning af pissoiret udgør ca. 140.000 kr. Dette beløb dækker udgifterne til støbning af fundament, vand- og kloakinstallation, flytning, istandsættelse, reparation og opmaling.

På budgettet for 1993 er der på stadsingeniørens direktorats del af investeringsoversigten, konto 00.28.21.3.03 "Parker og legepladser", optaget 2.961.000 kr.

Af beløbet ønskes udgifterne til istandsættelse af Caritasbrønden på 1.000.000 kr. overført til stadsarkitektens direktorats driftsbudget post 3.64.1 "Andre kulturelle opgaver" og resten - 1.961.000 kr. - ønskes overført til stadsingeniørens direktorats driftsbudget med 1.821.000 kr. til posten 0.21.1 "Parker og legepladser", og 140.000 kr. til posten 0.92.1 "Foranstaltninger i øvrigt".

./.. Overborgmesterens i sagen afgivne erklæring af 1993 vedlægges.

Sagen har den 1993 været forelagt den samlede magistrat, og i overensstemmelse med dennes beslutning indstiller man herved til borgerrepræsentationen, at der gives følgende til-lægsbevilling for 1993:

Budgetansvarlige institutioner:

4.1: Stadsingeniørens direktorat, konto 0.21.1 "Parker og anlæg" forøges med 1.821.000 kr. til foranstaltninger til afbødning af elmesygen, forbedring af legepladser samt fortsat renovering af områderne omkring søerne, og konto 0.92.1 "Foranstaltninger i øvrigt" forøges med 140.000 kr. til opsætning af et pissoir på Toftegårds Plads.

4.6: Stadsarkitektens direktorat, konto 3.64.1 "Andre kulturelle opgaver" forøges med 1.000.000 kr. til istandsættelse af Caritas-brønden på Gammeltorv.

Samtidig bortfalder rådighedsbeløbet på konto 0.21.3 "Parker og legepladser".

Med venlig hilsen

Jens Rørbech

Den 13 SEP. 1993

3. arkitektkontor	
modtaget	21.09.93
besvares	
kopieres	
orienteres	JS.THC
videre til	
arkiveres	TAC

A.jr.nr. 2/93

Hermed fremsættes forslag om en driftsmæssig tillægsbevilling til dækning af istandsættelse af Caritasbrønden, foranstaltninger til afbødning af elmesygen, forbedring af legepladser, fortsat renovering af områderne omkring de indre søer samt opstilling af et pissoir på Toftegårds Plads.

På parkafdelingens del af investeringsplanen for 1993 er der efter korrektion for lavere pris- og lønudvikling afsat 2.961.000 kr., primært til anlæg af en ny legeplads ved Gadekærvej. Lokalplanen i forbindelse med anlægget er imidlertid blevet forsinket og er først nu ved at være helt færdig. Det vil derfor ikke være muligt at anvende det afsatte beløb efter hensigten i 1993.

Forslaget indebærer, at pengene overføres til nogle nødvendige driftsarbejder.

1. Restaurering af Caritasbrønden på Gammeltorv.

Projektets baggrund. A 351.2

Caritasbrønden er i sin nuværende udformning fra 1892, men de centrale dele er langt ældre: Hele springvandets øverste del, Caritasfigurgruppen, piedestalen og kobberkummen med dragehoveder er de oprindelige fra 1609, soklen af Gjellebækmarmor er fra 1784 og jernringen fra 1864.

Efter anmodning fra stadsarkitektens direktorat udarbejdede konservator Lars Henningsen, Glyptoteket, i 1987 en rapport om Caritasbrøndens tilstand.

Som konklusion skrev Lars Henningsen, at forfaldet af Caritasbrønden er så vidt fremskredet, at det er på høje tid, at der gribes ind.

KRAKs fond ydede i 1987, i anledning af firmaets 125 års jubilæum, en donation på 1.000.000 kr. til restaurering af Caritasbrønden. Beløbet er anvendt i perioden fra 1987 til 1992 til forundersøgelser, af-

formning af marmorsoklen og nyhugning af denne i Carrara-marmor. Den nye sokkel står for øjeblikket hos Poul Hansens Eftf. Stenhuggeri.

Projektets udførelse.

Springvandet indtil overkant af granit-base - d.v.s. figurgruppen, piedestalen, jernringen, kummen og soklen - nedtages i efteråret 1993, når turiststrømmen er aftaget. Man vil da i løbet af vinteren 1993/94 kunne

- afrense og fuge granitbassin og -base,
- udskifte soklen af Gjellebæk-marmor med den nyhuggede kopi,
- udskifte jernringen med en kopi støbt i bronze,
- undersøge kobberkummen og afhængig af undersøgelsens udfald enten restaurere kummen eller udføre en kopi,
- undersøge figurgruppen og afhængig af undersøgelsens udfald restaurere gruppen eller støbe en kopi,
- eftergå og om fornødent foretage udskiftninger i vandinstallationerne i springvandet og pumpekammeret.

Desuden er det tanken at indhugge dronning Margrethe II's monogram og årstallet 1994 i et af de to resterende felter på bassinets yderside, sådan som traditionen byder, når der er udført større restaureringsopgaver på springvandet.

Restaureringsopgaven planlægges at være udført, således at springvandet kan opstilles i løbet af foråret 1994 og springe med guldæbler på grundlovsdag den 5. juni 1994.

Udgifterne.

Såfremt undersøgelserne viser, at kobberkummen og figurgruppen må udskiftes, anslås de resterende udgifter til 2.000.000 kr.

Kan kobberkummen og figurgruppen restaureres anslås udgifterne til 1.500.000 kr.

Endelig prisfastsættelse kan dog først foretages, når springvandet er nedtaget og de enkelte dele er undersøgt nøjere.

Udgifterne i 1993 anslås at udgøre 1.000.000 kr. I 1994 er der ekstraordinært afsat 1.000.000 kr. på stadsarkitektens direktorats budgetforslag, på kontoen for vedligeholdelse af monumenter.

2. Foranstaltninger til afbødning af elmesyge. A 359.2

Fældning, genplantning samt køb af gadetræer til diverse strækninger - bl.a. Hørsholmsgade, Hillerødgade og Frederiksborgvej.

Udgift: 750.000 kr.

3. Legeplads, Livjægergade. A 443-47

Legepladsen, der er på ca. 450 m², totalomlægges - herunder udskiftning af asfaltbelægning med fliser, opstilling af nye legeredskaber m.v.

Udgift: 400.000 kr.

4. Degnestavnen. A 443-30

I tilknytning til den nyligt istandsatte legeplads indrettes et opholdsareal for ældre.

Udgift: 200.000 kr.

5. Søerne. 442-105

Borgerrepræsentationen tiltrådte i mødet den 11. juni 1992 (BF 1992 s. 1666-67) tillægsbevilling på 2.700.000 kr. for 1992 til vedligeholdelses- og forbedringsarbejder på en række legepladser, anlægget foran Thorvaldsens Museum og arealet omkring de indre søer.

I borgerrepræsentationens møde den 16.-17. juni 1993, redegjorde magistraten for arbejdet med genopretning og forbedring af arealerne i og omkring de indre søer, hvilket blev taget til efterretning.

I fortsættelse af søprojektet skal der således ske renovering af stier, skråninger og parkudstyr ved og omkring søerne.

Udgift: 471.000 kr.

6. Opsætning af pissoir på Toftegårds Plads. A 442-100

Det har længe været et ønske fra beboerne i kvarteret omkring Toftegårds Plads, at der etableres et toilet på pladsen nord for Vigerslev Allé. Der er et offentligt toilet placeret i medborgerhuset ved trafikpladsen på den modsatte side af Vigerslev Allé, men det er afsides liggende for den egentlige plads. For delvis at afhjælpe manglen foreslås det, at der placeres et pissoir på pladsens nordlige side.

I forbindelse med opsætning af toiletbygninger i stedet for pissoirer andre steder i byen er der mulighed for at genanvende et af disse pissoirer.

Udgifterne til flytning af pissoiret udgør ca. 140.000 kr. Dette beløb dækker udgifterne til støbning af fundament, vand- og kloakinstallation, flytning, istandsættelse, reparation og opmaling.

På budgettet for 1993 er der på stadsingeniørens direktorats del af investeringsoversigten, konto 00.28.21.3.03 "Parker og legepladser", optaget 2.961.000 kr.

Af beløbet ønskes udgifterne til istandsættelse af Caritasbrønden på 1.000.000 kr. overført til stadsarkitektens direktorats driftsbudget post 3.64.1 "Andre kulturelle opgaver" og resten - 1.961.000 kr. - ønskes overført til stadsingeniørens direktorats driftsbudget med 1.821.000 kr. til posten 0.21.1 "Parker og legepladser", og 140.000 kr. til posten 0.92.1 "Foranstaltninger i øvrigt".

Indstilling.

Overborgmesterens i sagen afgivne erklæring af 9 SEP. 1993
./.

Sagen har den 13 SEP. 1993 været forelagt den samlede magistrat, og i overensstemmelse med dennes beslutning indstiller man herved til borgerrepræsentationen, at der gives følgende tillægsbevilling for 1993:

Budgetansvarlige institutioner:

4.1: Stadsingeniørens direktorat, konto 0.21.1 "Parker og legepladser" forøges med 1.821.000 kr. til foranstaltninger til afbødning af elmesygen, forbedring af legepladser samt fortsat renovering af områderne omkring søerne, og konto 0.92.1 "Foranstaltninger i øvrigt" forøges med 140.000 kr. til opsætning af et pissoir på Toftegårds Plads.

4.6: Stadsarkitektens direktorat, konto 3.64.1 "Andre kulturelle opgaver" forøges med 1.000.000 kr. til istandsættelse af Caritasbrønden på Gammeltorv.

Samtidig bortfalder rådighedsbeløbet på konto 0.21.3 "Parker og legepladser".

Peter Martinussen

Søren B. Jensen

Borgerrepræsentationen.

ØKONOMIDIREKTORATET

RÅDHUSET, 1599 KØBENHAVN V

TLF.: 33 66 2166 FAX: 3332 9272 Dato: 29. september 1993 J.nr.: 3.63.00-4/89

REGNSKABSAFDELINGEN

AOM
OK
BML

Til

Stadsarkitektens direktorat

Caritas-brønden

Borgerrepræsentationen vedtog den 23. september 1993 at give følgende tillægsbevilling til budgettet for 1993:

Konto 3.64.1 kr. 1.000.000

Tillægsbevillingen er indberettet på budgetkonto 89463604-07.

Med venlig hilsen

Dorrit Villadsen
Dorrit Villadsen

STADSARK. DIR. A. *351.2*
1993 *6/10*
SA*01.10.93

NOTAT om restaurering af Caritasbrønden på Gammeltorv.

Baggrund og arbejdshypotese:

Efter at Stadsarkitektens Direktorat den 1. oktober 1993 har modtaget meddelelse om, at Borgerrepræsentationen har overført penge til restaurering af Caritasbrønden i 1993, genoptages det påbegyndte restaureringsarbejde nu.

Restaureringsarbejdet udføres på baggrund af rapport og notater fra konservator Lars Henningsen og notat af 01.03.93 fra Stadsarkitektens Direktorat.

Der arbejdes ud fra den hypotese, at bronzefigurer, piedestal og kobberkumme (de oprindelige dele fra 1609) kan genopsættes efter en restaurering.

Om denne arbejdshypotese holder - ellere om der skal udføres kopier af figurgruppe eller kobberkumme - kan først afgøres endeligt, efter at delene er nedtaget og nøjere undersøgt.

Tidspunkt og fordeling af opgaver:

Springvandet planlægges nedtaget december 1993, og restaureringsarbejdet ønskes afluttet inden den 5. juni 1994 (Grundlovsdag).

Det foreslås, at arbejdet udføres af følgende:

Bronzestøberarbejde (figurgruppe m.m.):
Bronzestøberiet Leif Jensen ApS, Bagsværd.

Kobbersmedearbejde (kobberkumme m.v.):
Nationalmuseets værksted, Brede.

Stenhuggerarbejde (sokkel, bassinkant m.v.):
Poul Hansens Eftf. Stenhuggeri v/ Hans Stub Holm, København.

Murerarbejde (bassinbund m.v.):
Bent Arne Mogensen. København - plus evt. specialfirma.

Installationsarbejde:
Københavns Vandforsyning.

Projektledelse:
Stadsarkitektens Direktorat, København.

Konsulent (fastlæggelse af retningslinier for restaurering):
Nationalmuseet/Rigsantikvaren.

Arbejdsplan:

A: Nedtagning:

- 1: Afmontering af alle tilgængelige vandrør m.v. samt afmontering af dragefisk.
Udføres af Københavns Vandforsyning.
- 2: Nedtagning af figurgruppe, piedestal og jernring.
Køres til Bronzestøber.
Udføres af Bronzestøber med bistand fra Vandforsyningen.
- 3: Nedtagning af kobberkumme efter udførelse af transportafstivning.
Køres til Nationalmuseets værksted, Brede.
Stillads, transportafstivning og kørsel udføres af Københavns Kommunes Tekniske Service.
Nedtagning sker med bistand fra Vandforsyningen.
- 4: Nedtagning af sokkel efter sikring af den med spændebånd el. lign., samt midlertidig afdækning af basens overside.
Soklen køres til midlertidig opbevaring på Stadsingeniørens Oplagsplads, Ragnhildgade 1.
Udføres af Stenhugger med bistand fra Vandforsyningen.

B: Besigtigelse/projekt.

- 1: Besigtigelse af skulpturgruppe m.v. hos bronzestøber.
Principbeslutning om fremgangsmåde ved restaurering.
Deltagelse: Bronzestøber Leif Jensen
Nationalmuseet/Rigsantikvar
Stadsarkitektens Direktorat
Herefter udarbejder bronzestøber overslagspris samt forslag til tidsplan.
- 2: Besigtigelse af kobberkumme m.v. hos kobbersmed.
Principbeslutning om fremgangsmåde ved restaurering.
Deltagelse: Kobbersmed/Nationalmuseet
Nationalmuseet/Rigsantikvar
Stadsarkitektens Direktorat
Herefter udarbejder kobbersmed overslagspris samt forslag til tidsplan.
- 3: Udarbejdelse af projekt med samlet budget og tidsplan.
Orientering af magistratens 4. afdeling samt de nævnte involverede parter.

C: Arbejdsudførelse:

- 1: På bronzestøbeværksted:
 - restaurering af figurgruppe
 - restaurering af piedestal
 - støbning af bronzekopi efter jernring.
- 2: På kobbersmedeværksted:
 - restaurering af kobberkumme, herunder formodentlig:
 - fornyelse af 10 dragehoveder ved udspyer og
 - fornyelse af siratbånd ved kummens overside.

3: På stenhuggerværksted:

- endelig færdiggørelse af sokkel/tromme.

4: På pladsen, murer:

- fjernelse af eksisterende polyesterbelægning i bassin
- opugning og udbedring af betonskader
- udlægning af pudslag (evt. armeret)
- svumning
- / eller evt udførelse af kunststofbelægning, specialfirma

5: På pladsen, stenhugger:

- opskæring og reparation af fuger i bassinkant og udførelse af blystøbte fuger efter nærmere specifikation
- indhugning af dronning Margrete II's monogram og årstallet 1994 i felt på bassinets yderside

6: På pladsen, Københavns Vandforsyning:

- evt. ændring af vandinstallation i pumpekammer og granitbase (for ændring af vandstand i bassin)
- evt. ændring af rørføringer i bassin i forbindelse med betonreovering

7: På pladsen, brolægger:

- opretning af skæve granittrin omkring springvandet
- reparation af defekte fuger i brolægning

D: Opstilling:

1: Opstilling af ny sokkel,

udføres af stenhugger, koordineret med Vandforsyningen.

2: Opstilling af restaureret kobberkumme,

udføres af ??? , koordineret med Vandforsyningen.

3: Opstilling af ny bronzering samt restaureret piedestal og figurgruppe,

udføres af bronzestøber, koordineret med Vandforsyningen.

Foreløbig Tidsplan:

uge 50 (13/12-17/12): -Demontering af springvand.
-Besigtigelse på værksteder, om muligt på stedet principbeslutning om restaurering.

uge 51 (20/12-24/12): -Forberedelse/påbegyndelse af restaurering på værksted og samtidig udarbejdelse af overslagspris og tidsplan.
(dette forudsætter naturligvis, at det forinden er besluttet at figurer og kobberkumme kan restaureres. Hvis afgørelsen om restaurering contra fornyelse er mere kompliceret, må igangsætningen vente).

ian/feb/mar/apr.94

- Fortsættelse og afslutning af restaureringsarbejder på værksted.
- Fjernelse af plastbelægning i bassin og reparation af bassin. (april)
- Reparation af fuger i granitbassin og indhugning af monogram. (evt. maj)
- Reparation af belægning omkring springvandet. (evt. maj)
- Udførelse af evt. installationsarbejder i pumpekammer/brønd.

mai 1994:

- Opstilling af sokkel, kobberkumme og figurgruppe m.v.
- Samtidig retablering/fornyelse af vandinstallation m.v.

5. Juni 1994:

- Start af det restaurerede springvand med guldæbler (Grundlovsdag).

Stadsarkitektens Direktorat, 3. december 1993.
Per Langsøe Christensen.

Rigsantikvar Olaf Olsen
Nationalmuseet
Frederiksholms Kanal 12
1220 København K.

PLC/EF

A 315-101

7. december 1993

Vedr.: Restaurering af Caritasbrønden.

Kære Olaf Olsen

Jeg henvender mig til dig for at bede om din/Nationalmuseets bistand ved restaurering af Caritasbrønden på Gammeltorv.

Vi har tidligere fra Stadsarkitektens Direktorat fremsendt en rapport af 18. februar 1987, udarbejdet af konservator Lars Henningen i samarbejde med bronzestøber Leif Jensen, kobbersmedemester Christiansen, stenhuggermester Rudi Larsen (Poul Hansens eftf. stenhuggeri) og Stadsarkitektens Direktorat, samt et notat af samme dato med foreløbigt økonomisk overslag for restaureringsprojektet.

Siden da er springvandets sokkel ("trommen") nyhugget hos Poul Hansens eftf. stenhuggeri. Denne del af restaureringen er i det væsentlige finansieret ved en donation fra Kraks Legat. Det har ikke været muligt at videreføre restaureringen ud over dette på grund af manglende økonomi.

Nu har Københavns Borgerrepræsentation afsat 1 mill. kr. på budgettet for 1994 til opgaven, og den 1. oktober 1993 fik vi meddelelse om, at Borgerrepræsentationen yderligere havde givet en tillægsbevilling på 1 mill. kr. til anvendelse i 1993.

Restaureringsarbejdet skal således igangsættes hurtigst muligt, og det er mit håb, at arbejdet kan afsluttes i løbet af et halvt år, så Caritasspringvandet traditionen tro kan springe med guldæbler på Grundlovsdag den 5. juni 1994.

Med hensyn til restaureringsarbejdets omfang, kan dette ikke fastlægges før springvandets dele er nedtaget og undersøgt nøjere.

I rapporten fra 1987 blev det rejst som et åbent spørgsmål, om figurgruppe og kobberkumme kunne restaureres, eller om de burde fornys. Den foreløbige konklusion pegede på udskiftning, men det blev understreget, at spørgsmålet kun kunne besvares efter en nøjere undersøgelse på værksted.

Efter udgivelsen af en afgangsupgave fra det kongelige danske Kunstakademi, Konservatorskolen, udarbejdet af Susanne Trudsø i 1988, vurderede konservator Lars Henningen i et brev hertil, at man nu med større sandsynlighed kunne formode, at kobber- og bronzedelene kan restaureres og genopsættes.

Dette er i dag direktoratets arbejdshypotese. Vi er derfor interesserede i at nedtage figurgruppe og kobberkumme hurtigst muligt for en afgørelse af den videre fremgangsmåde ved restaureringen.

Til en foreløbig beskrivelse af projektet vedlægges 2 notater fra Stadsarkitektens Direktorat:

- ./ - Notat af 01.03.93 om Caritasbrøndens opbygning og historie samt summarisk forslag til restaurering, tidsplan og budget og
- ./ - Notat af 03.12.93 med forslag til opgavefordeling, arbejdsplan og foreløbig tidsplan.

Som det fremgår af det sidste notat foreslås det, at Rigsantikvaren og Nationalmuseet inddrages i projektet på 2 niveauer:

- Som rådgivende i forbindelse med fastlæggelse af retningslinier for restaureringen, og
- Som udførende af kobbersmedarbejdet i forbindelse med restaurering af kobberkummen.

Jeg hører gerne din stilling til det foreslåede restaureringsprojekt og din/Nationalmuseets deltagelse.

Med venlig hilsen

Otto Käsztner

Otto Käsztner

20. december 1993

Stadsarkitekt Otto Käszner
Stadsarkitektens direktorat
Njalsgade 15
2300 København S

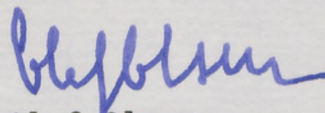
Kære Otto Käszner.

Tak for Dit brev af 7. ds. vedr. den kommende restauration af Caritas-brønden. Det glæder mig meget, at arbejdet nu kommer i gang.

Som jeg tilsagde Dig i telefonen, kan Du naturligvis regne med Nationalmuseets bistand ved fastlæggelse af retningslinierne for restaureringen. Vore kontaktpersoner i denne sag vil være museumsinspektør Morten Aaman Sørensen og konservator Knud Holm, som I også bedes om at orientere om tidspunkterne for brøndens nedtagning, således at de kan gøre arkæologiske og tekniske observationer undervejs. Det vil efter min opfattelse også være hensigtsmæssigt at bede arkitekt J. Chr. Varming følge arbejdet. Han foretog for o. 30 år siden en grundig undersøgelse af brønden og dens historie, ligesom han præsterede en smuk og præcis opmåling af den.

Jeg går ud fra, at projektet har været forelagt Skov- og Naturstyrelsen til godkendelse. Anlægget er jo fredet efter bygningsfredningsloven.

De venligste hilsener

Olaf Olsen

20.12.93/Plc

Koncept.

21/12 -1993

J. nr. A 351-101

EKSPL. 2 BILAG	
AFSENDES I	EKSPL.
GENP. TIL	AK
1 " " / A	
" " RI	
" "	
" "	
" "	
KONFERERET	
AFSENDT 21-12-93	

ko

Bronzestøberiet Leif Jensen ApS
Vadstrupvej 67
2880 Bagsværd.

Vedh.: Caritas-springvandet, Gammeltow,
restaurening af figurgruppe m.v.

Stadsarkitektens Direktorat takker for jeres tilsagn pr.
Hf. d.d. om at udføre restaureringsarbejdet på Caritas-
springvandets figurgruppe m.v.

Til orientering om projektet fremsendes hermed 2
notater fra Stadsarkitektens Direktorat af 01.03.93
og 03.12.93.

Som det fremgår af notaterne, er det ikke muligt at
fastlægge fremgangsmåde og omfang af restaurerings-
arbejdet, før figurgruppe m.v. er nedtaget og undersøgt
nøjere.

Der skal derfor efter nedtagningen ske en besigtigelse
af figurgruppe m.v. på Bronzestøberiet, med deltagelse af
Nationalmuseet / Rigsantikvar, Stadsarkitektens
Direktorat og Bronzestøber for fastlæggelse af fremgangs-
måde ved restaureringen.

På den baggrund udarbejder Bronzestøberiet
overslagspris og forslag til tidsplan.

Det er endnu ikke fastlagt, hvornår nedtagning og
af figurgruppe m.v. og aflevering på Bronzestøberiet
kan foregå, men det er planen, at det skal ske
inden nytår. Vi ringer nærmere herom.

Med venlig hilsen

Per Lang
sektionsleder

Per Langsøe Christensen
Sagsarkitekt.

STADSARK. NR. A. 351-101
1994

Bronzestøberiet Leif Jensen ApS
Vadstrupvej 67
2880 Bagsværd

J.nr. A351-101
Deres ref.
Initialer PLC/EF
Dato 21.12.1993

Vedr.: Caritas-springvandet, Gammeltorv,
restaurering af figurgruppe m.v.

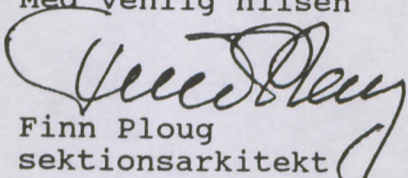
Stadsarkitektens Direktorat takker for jeres tilsagn pr. tlf. om at udføre restaureringsarbejdet på Caritas-springvandets figurgruppe m.v.

Til orientering om projektet fremsendes hermed 2 notater fra Stadsarkitektens Direktorat af 01.03.93 og 03.12.93.

Som det fremgår af notaterne, er det ikke muligt at fastlægge fremgangsmåde og omfang af restaureringsarbejdet, før figurgruppe m.v. er nedtaget og undersøgt nøjere. Der skal derfor efter nedtagningen ske en besigtigelse af figurgruppe m.v. på Bronzestøberiet, med deltagelse af Nationalmuseet/Rigsantikvar, Stadsarkitektens Direktorat og Bronzestøber for fastlæggelse af fremgangsmåde ved restaureringen. På den baggrund udarbejder Bronzestøberiet overslagspris og forslag til tidsplan.

Det er endnu ikke fastlagt, hvornår nedtagning af figurgruppe m.v. og aflevering på Bronzestøberiet kan foregå, men det er planen, at det skal ske inden nytår. Vi ringer nærmere herom.

Med venlig hilsen

Finn Ploug
sektionsarkitekt

per langstøe christensen.
Per Langsøe Christensen
sagsarkitekt

21.12.93/PLC

22/12-1993

J. nr. A 351-101

Koncept.

EKSPL. 4 BILAG	
AFSENDES I	EKSPL.
GENP. TIL	AK
" "	A
" "	RI
" "	
" "	
" "	
KONFERERET	
AFSENDT 22-12-93 uo	

Skov- og Naturstyrelsen
 Bygningsfredningskontoret
 Haraldsgade 53
 2100 København Ø.

Att.: Lau Lauridsen

Vedh.: Restaurering af Caritasbrønden på Gammeltorv.

Som aftalt pr. telefon fremsendes hermed 2 notater fra Stadsarkitektens Direktorat vedh. restaurering af Caritasbrønden:

- / - Notat af 01.03.93 om Caritasbrøndens opbygning og historie samt summarisk forslag til restaurering, tidsplan og budget, og
- / - Notat af 03.12.93 med forslag til opgavefordeling, arbejdsplan og foreløbig tidsplan.

- / Samtidig vedlægges til orientering kopi af brev af 07.12.93 fra stadsarkitekt Otto Käszner til rigsantikvar
- / Olaf Olsen og kopi af rigsantikvarens svar af 20.12.93

Som det fremgår af notaterne m.v., er det ikke muligt i dag at beskrive det nødvendige restaureringsarbejdes omfang og karakter.

Det er Stadsarkitektens Direktorats arbejdshypotese, at figurgruppe og kobberkumme kan restaureres, men om denne arbejdshypotese holder - eller om det vil være nødvendigt at udføre kopier af figurgruppe eller kobberkumme - kan først afgøres, når delene er nedtaget og undersøgt nøjere af restaureringseksperter.

Første skridt i projektet vil derfor være nedtagning af springvandets dele.

Figurgruppe m.v. køres til bronzestøber Leif Jensen i Bagsværd og kobberkummen køres til Nationalmuseets værksted i Brede.

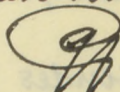
Nedtagningen er planlagt til tirsdag den 28. december 1993.

STADSARK. NR. A. 351-101
1994

Herfter besigtiges delene i begyndelsen af det nye år
på de respektive værksteder for fastlæggelse af frengangs-
måde ved restaureringen.

Rigsantikvar Olaf Olsen har givet tilsagn om, at
Nationalmuseet vil bistå ved fastlæggelse af retnings-
linierne for restaureringen, og som aftalt vil også
Skov- og Naturstyrelsen, Bygningsfredningskontoret,
blive inddraget.

Med venlig hilsen

 21/2 93.

Finn Ploug
sektionsleder

Per Langste Christensen
sagsarkitekt.

Skov- og Naturstyrelsen
Bygningsfredningskontoret
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

J.nr. A 351-101

Deres ref.

Initialer

PLC/EF

Dato

22.12.1993

Att.: Lau Lauridsen

Med venlig hilsen

Finn Plog
Finn Plog
Stadsarkitekt

per laugske christensen
per laugske christensen
stadsarkitekt

Vedr.: Restaurering af Caritasbrønden på Gammeltorv.

Som aftalt pr. telefon fremsendes hermed 2 notater fra Stadsarkitektens Direktorat vedr. restaurering af Caritasbrønden:

- ./ - Notat af 01.03.93 om Caritasbrøndens opbygning og historie samt summarisk forslag til restaurering, tidsplan og budget, og
- ./ - Notat af 03.12.93 med forslag til opgavefordeling, arbejdsplan og foreløbig tidsplan.
- ./ - Samtidig vedlægges til orientering kopi af brev af 07.12.93 fra stadsarkitekt Otto Käszner til rigsantikvar Olaf Olsen og
- ./ - kopi af rigsantikvarens svar af 20.12.93.

Som det fremgår af notaterne m.v., er det ikke muligt i dag at beskrive det nødvendige restaureringsarbejdes omfang og karakter.

Det er Stadsarkitektens Direktors arbejdshypotese, at figurgruppe og kobberkumme kan restaureres, men om denne arbejdshypotese holder - eller om det vil være nødvendigt at udføre kopier af figurgruppe eller kobberkumme - kan først afgøres, når delene er nedtaget og undersøgt nøjere af restaureringseksperter.

Første skridt i projektet vil derfor være nedtagning af springvandets dele.

Figurgruppe m.v. køres til bronzestøber Leif Jensen i Bagsværd og kobberkummen køres til Nationalmuseets værksted i Brede. Nedtagningen er planlagt til tirsdag den 28. december 1993.

Herefter besigtiges delene i begyndelsen af det nye år på de respektive værksteder for fastlæggelse af fremgangsmåde ved restaureringen.

Rigsantikvar Olaf Olsen har givet tilsagn om, at Nationalmuseet vil bistå ved fastlæggelse af retningslinierne for restaureringen, og som aftalt vil også Skov- og Naturstyrelsen, Bygningsfredningskontoret, blive inddraget.

Med venlig hilsen

Finn Ploug
sektionsarkitekt

per langstøe christensen.

Per Langsøe Christensen
sagsarkitekt

Den 22. december 1993

1. - Notat af 21.12.93 om Carlsbergens opbygning og historie samt økonomisk forslag til restaurering, tidsplan og budget.

2. - Notat af 22.12.93 om forslag til opgavefordeling, arbejdsplan og fremskridtsplan.

3. - Beskrivelse af de to arbejdsplaner som af brev af 07.12.93 fra Stadsarkitektens Direktorat til Rigsantikvar Olaf Olsen og

4. - Kopi af Rigsantikvarens svar af 20.12.93.

Da det fremgår af notatene m.v., er det ikke muligt i dag at bestemme det nødvendige restaureringsarbejdes omfang og karakter.

Det er Stadsarkitektens Direktorate arbejdsplaner, at figurgrupper og kobberkasser kan restaureres, men da disse arbejdsplaner holder - eller da det vil være nødvendigt at udføre nogle af figurgrupper eller kobberkasser - kan først afgøres, når delene er nedtaget og undersøgt nøjere af restaureringsarbejdet.

Forudsat at i projektet vil derfor være nedtagning af springvandsdels.

Figurgrupper m.v. køres til bronzeværksted Leif Jensen i Bagsværd og kobberkasser køres til Nationalmuseets værksted i Brede. Nedtagningen er planlagt til tirsdag den 28. december 1993.

Herefter besigtiges delene i begyndelsen af det nye år på de respektive værksteder for fastlæggelse af fremgangsmåde ved restaureringen.

Varmings Tegnesteue ApS

Jens Chr. Varming · Peter Bering · Leif Topsøe-Jensen

ARKITEKTER MAA · PAR

14/194

TP.

Charitasspringvandet på Gammeltorv

Rapport vedr. nedtagning

Tirsdag den 28. december 1993 overværede jeg nedtagningen af Charitas-figuren, dens piedestal, den såkaldte "jernring" og forskellige befæstelser for rørtilgangen fra brøndkammeret. Frigørelsen af kobberkummen overværede jeg kun en del af, da jeg følte mig nødsaget til at tage hjem da klokken var omkring 13.00.

Følgende iagttagelser lod sig gøre under adskilleelsesprocessen, hvor springvandets enkelte dele kunne beses på nært hold og hvor samleflader pludselig kunne tages i øjesyn:

Charitas, drengen og de tre delfiner er støbt hver for sig. Charitas og drengen står på hver sin del af den næsten cirkulære fodplade, og samlingen af disse to dele af figurgruppen er formentlig oprindelig. Delfinerne synes fæstnet ved hjælp af nogle bolte, som kan være senere, men i øvrigt var jeg i tvivl om, hvorledes samlingen egentlig er udført.

Der kunne på Charitas iagttages en del nyere forgyldning f.eks. på hendes hårsmykke, men rester af den tidligere fuldstændige forgyldning af figuren kunne ikke umiddelbart ses. Nyere forgyldning af delfinerne på gul guldgrund var nogenlunde velbevaret.

Figurgruppen er lokalt præget af mange gashuller i overfladen, f.eks. på Charitas lægge. Dette indikerer nok, at den brugte legering ikke har været helt velegnet til støbning, f.eks. fordi indholdet af kobber er for stort. Ifølge regnskaberne fra Kronborgs giethus i Hellebæk blev figuren støbt i "kedelkobber", hvad det så end er. Det er næppe bronze.

STADSARK. DIR. A. 351.9/01
1994 12/1

Drengen er skadet af en betydelig sprængning (frostsprængning?), der har fået støbegodset til at revne fra skulderhøjde ned over ryggens midte, mellem ballerne og videre skråt gennem det venstre lår. Revnen er udbedret ved lodning på en uskøn måde.

Piedestalen under figurgruppen må være samtidig med denne, altså støbt omkring årskiftet 1608-09. Den er tilsyneladende støbt i tilsvarende materiale og har bælt af gashuller i overfladen, faktisk en større koncentration end figurgruppen ud fra en umiddelbar vurdering. Der er rester af hvidgul guldgrund på ornamentikken, som er tredelt.

Imellem guirlanderne ses udlapninger til tre huller, hvorigennem vandtilgangen til figurgruppen (antagelig fordelt på Charitas, drengen og delfinerne) tidligere lod sig dirigere med en nøgle, der blev stukket ind gennem hullerne. I den ene udlapning er der et mindre hul, formentlig til tilsvarende funktion af en nyere dato. I piedestalens bund er udkåret tre parabelformede hak, som formentlig er tilkommet, da man omkring 1738 udstyrede fontænen med anordninger til springende guldæbler.

Under piedestalen blev den såkaldte "jernring" nedtaget, direkte fæstnet til kobberbækkenet. Denne sene tilføjelse stammer fra 1860, hvor figurgruppen i øvrigt blev udstøbt, så de stråler, der foragede samtiden, blev stoppet. Senere er der påny åbnet for figurgruppens frodige stråler. Oprindeligt må det antages, at figurernes hulrum har været helt vandfyldte, når dyserne sprang, i nyeste tid har der været indlagt et helt bundt vandkonduktorer gennem hulhederne direkte til dyserne.

En ringformet jernplade i kobberbækkenets bund, fastholdt af 8(?) bolte, samt et kraftigt føderør gennem fontænen centerlinie til brøndkammeret, blev løsnet og fjernet med henblik på bækkenets frigørelse fra marmorpedestalen. Det viste sig, at bækkenet aldeles ikke herved var frigjort.

I bunden var der tre stærkt hvælvede dæksler af kobberplade. Det ene blev nu løsnet med en mejsel. Det var fastholdt af en cementering. Cementen blev fjernet omkring en meget kraftig, sekskantet møtrik, som viste sig umulig at løsne.

De to andre dæksler blev også fjernet. Ingen af de tre møtrikker lod sig løsne. Man valgte derfor at gennemskære dem. Jeg overværede kun at den første blev gennemskåret, men jeg er ikke i tvivl om, at det i virkeligheden var disse tre møtrikker med tilhørende indstøbte bolte, der fastholdt kobberbækkenet. Deres alder kender jeg ikke, men formen gør det mest sandsynligt, at de er fra 1890.

Kobberbækkenet udførtes i 1609, formentlig i sommerperioden, af kobbersmeden Joachim Achtzeindt. Der er ingen tvivl om, at vi står over for det originale værk. Bl.a. iagttages fire aflange udlapninger fordelt over de ti "blade", som danner bækkenet, således: 1-0-0-1-0-1-0-0-1-0, altså med to kortsider og to langsider om man så må sige. Lapperne viser, hvor nogle svungne konsoller på fontænenes oprindelige postament har grebet fat i kobberbækkenet. Postamentet var af sten, smykket med fire hermer, konsollerne af bly. De har altså, når materialets blødhed tages i betragtning, ingen praktisk funktion haft og har kun været til pyrd.

Inde i kobberbækkenet iagttoges to pånittede lapper af kobberplade, som muligvis skyldes kobbersmed Haagen, der reparerede bækkenet i 1784. Desuden fandtes der i bunden af hvert "blad" et lille cirkulært hul, lukket af en træprop. Disse huller fandtes allerede i 1890 og ses på en opmåling, som stadsarkitekt Fenger gengiver i "Tidsskrift for Kunstindustri", 1892.

Kobberbækkenets ydre udsmykning af beslagværk, dragehoveder og kantbånd med tunger og spidser har rester af forgyldning, antagelig af nyere dato. Om fontænenes tidligere fremtræden ved vi, at den igennem det 18. århundrede var stafferet med forgyldning og bemaling. De overleverede oplysninger udsiger med sikkerhed, at hele figurgruppen var forgyldt (bladguld på gul guldgrund), at der til kobberbækkenets staffing var anvendt zinner (mercurisulfid) og dertil et ikke nærmere angivet grønt farvestof på beslagværket, samt forgyldning på den tungede bort og delvis forgyldning på dragehovederne.

Denne farveskala og en lignende fordeling ses af malerier fra forrige århundrede at have eksisteret helt til omkring 1850, hvorefter senere fotografier viser en gradvis ud-

toning af den kraftige farveskala, sluttende med at fontænen nærmest stod med materialernes egne oksyderede og irrede overflader som nu.

Kobberbækkenets ydre ornamentter bærer tydelige spor af bevidst eller ubevidst hærværk (det er selvfølgelig "sjovt" at klatre på byens fontæne!).

Stensoklen, der er hugget i 1784 af en stenhuggermester Fischer i en tromle af norsk marmor (Gellebæk?), oprindelig bestemt for Marmorkirkens søjler, er meget forvitret. Stens lagdeling er lodret, ikke vandret som den burde være. Jeg overværede som sagt ikke dens nedtagning. Der er foretaget afformning og der er allerede hugget en ny sokkel i en udvalgt marmor, så vidt man kunne fortælle en eller anden sort fra marmorbruddene i Carrara.

Jens Chr. Varming

Magistratens 4. afdeling
Sekretariatet
Att.: Christian Christensen

PLC - A 351-101 21. januar 1994

Vedr.: Restaurering af Caritas springvandet i 1993.

Hermed fremsendes efter aftale status-rapport om restaurering af Caritas springvandet i 1993:

Økonomisk baggrund for restaureringsprojektet:

Stadsarkitektens Direktorat sendte den 3. marts 1993 ansøgning til Magistratens 4. afdeling / Borgmester Peter Martinussen om bevilling af 2 mill. kr til restaurering af Caritas springvandet på Gammeltorv. Ansøgningen var bilagt et notat af 1. marts 1993 om springvandets opbygning og historie med summarisk forslag til restaurering og tidsplan samt et fremskrevet økonomisk overslag.

Efterfølgende blev på budgettet for 1994 afsat 1 mill. kr. til restaurering af Caritas springvandet.

Den 1. oktober 1993 modtog direktoratet besked om, at Borgerrepræsentationen havde givet en tillægsbevilling på yderligere 1 mill. kr. til budgettet for 1993 til restaurering af Caritas-springvandet.

På den baggrund blev restaureringsprojektet igangsat.

Det udførte arbejde:

Efter drøftelser med Københavns Vandforsyning og kontakt til Rigsantikvaren/Nationalmuseet og Skov- og Naturstyrelsen, Bygningsfredningskontoret, er følgende arbejder udført:

- Caritas-figurgruppen m.v. er nedtaget og kørt til Leif Jensens bronzestøberi i Bagsværd.
- Kobberkummen er nedtaget og kørt til Nationalmuseets værksteder i Brede.
- Marmorsoklen er nedtaget og kørt til midlertidig opmagasineri på Stadsingeniørens Direktorats oplagsplads.
- Springvandets granit-base er afrenset for kalkaflejringer m.v.
- I springvandets bassin er en tidligere udført belægning af glasfiberarmeret polyester samt løstsiddende beton fjernet.
- Samtidig er arbejdet med færdiggørelse af kopi af marmorsoklen ("trommen") fortsat på stenhuggerværksted.

Efter det nu udførte arbejde er alle springvandets dele tilgængelige for nøjere inspektion og fastlæggelse af den videre fremgangsmåde ved restaureringen.

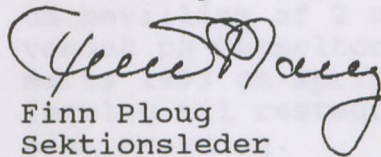
Næste skridt i restaureringsprojektet er besigtigelse af den nedtagne figurgruppe og kobberkumme i uge 3/1994 med deltagelse af Nationalmuseet. Herefter udarbejdes overslag og forslag til tidsplan.

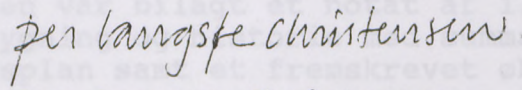
Økonomi:

Det skønnes, at det allerede udførte arbejde vil beløbe sig til ca. 130.000 kr. inklusive honorar og omkostninger, men eksklusive moms.

Da det på grund af det sene bevillingstidspunkt kun har været muligt at forberede og gennemføre nedtagning af springvandet og de øvrige arbejder, som er en forudsætning for restaureringen, mens det egentlige restaureringsarbejde først kan påbegyndes i 1994, skal Stadsarkitektens Direktorat anmode om, at den resterende del af bevillingen for 1993, ca. 870.000 kr., må blive overført til 1994.

Med venlig hilsen

Finn Ploug
Sektionsleder

Per Langsøe Christensen
sagsarkitekt

Stadsarkitektens Direktorat
Njalsgade 15
2300 Kbh. S.

BEVARINGSAFDELINGEN

POSTBOKS 260
BREDE
DK-2800 LYNGBY
TLF +45 42 85 34 75
FAX +45 42 85 90 54

24. februar 1994 Sagsnr. 1640-0 KH/bf

**Københavns Kommune, Gl. Torv
Caritasspringvandet**

Springvandsfiguren, der er bragt til bronzestøber Leif Jensen, blev besigtiget den 21.jan. og igen den 11.februar.

Besigtigelse d.21.januar

Ved besigtigelsen den 21/1 besluttedes det at adskille figuren i de bestanddele, der oprindeligt er støbt hver for sig, og at foretage en afrensning af figurens enkelte dele med vådsandblæsning bl.a. for at fjerne den nyere forgyldning og de underliggende malingslag, som dækkede delfiner og enkelte andre dele, og endelig at fjerne reparationen på drengens ryg, som på et eller andet tidspunkt er udført med loddetin efter en frostsprængning. Før yderligere arbejde blev foretaget, skulle der foretages en ny besigtigelse.

Besigtigelse d.11.februar

Gruppen er nu adskilt i følgende dele, som i sin tid er støbt hver for sig:

1. Caritasfiguren med det mindste barn på armen
2. Drengen, der står ved siden af Caritas
- 3-5. Tre "delfiner", der er monteret på den cirkulære, svagt hvælvede fodplade.
6. Piedestal

Fodpladen er delt således, at det største stykke bærer Caritasfiguren og et mindre segment bærer drengen. De to dele er holdt sammen af to

originale bronzebolte. Forud for adskillelsen var de to dele tillige loddet sammen med tin, formentlig for at tætte spalten mellem dem. De to af delfinerne er monteret i Caritas' del af fodpladen, og den tredje i drengens del.

Drengen og de tre delfiner var afrenset. Bronzestøberen havde valgt i første omgang at undlade vådsandblæsning af selve Caritasfiguren. Piedestalen var under afrensning, mens vi var der.

Ved denne besigtigelse kunne det konstateres, at også to af de tre delfiner har været udsat for frostsprængninger. På den ene er de så alvorlige, at ganske store partier af delfinens hoved er borte og erstattet af udfyldninger udført i bly eller en bly/tin-legering. Den tredje delfin, som var hel, var til gengæld præget af ganske mange gasblærer, som stammer fra støbningen.

Revnen i drengens ryg gaber flere millimeter, idet figuren er deformeret af isen i forbindelse med frostsprængningen.

Følgende fire alternative modeller for det videre arbejde opridsedes:

1. Alle originale dele istandsættes og genanvendes
2. 2 delfiner nystøbes på grundlag af den tredje (idet de også oprindeligt synes at have været støbt over samme model). De to kasserede delfiner lægges på magasin
3. Som ovenfor. Desuden nystøbes drengen. Drengen (originalen) og de to delfiner lægges på magasin
4. Samtlige originale dele nystøbes. De nye dele anvendes i springvandet, og originalerne samles påny (afrensede dele patineres) og udstilles på Bymuseet.

Ad 1. Alle tekniske og bevaringsmæssige hensyn taler imod.

Kun veneration for tanken om at bevare det originale kunstværk intakt på stedet kunne tale for (for så vidt man kan tale om det, med det gentagne gange ombyggede og ændrede springvand)

- Ad 2. Specielt for den ene delfins vedkommende vil en reparation være så omstændelig, at en nystøbning må synes det eneste rationelle. Desuden vil den originale delfin dermed blive bevaret med bibeholdelse af de originale aspekter (læs fejl). Har man først besluttet sig for at nystøbe den ene defekte delfin, er springet til også at nystøbe den anden nærliggende.
- Ad 3. En professionel reparation af drengen ville nu om dage indebære en svejsning af revnen. Imidlertid er materialet ved revnen forurennet med tin og bly fra den tidligere lodning og formentlig også oxideret. Hele figuren er deformeret, og en proces, hvorved figuren søges bragt tilbage i den rette facon, vil være kompliceret. Originalt materiale måtte formentlig dernæst fræses væk, for at give nogle rene flader at svejse på. Disse forhold taget i betragtning må det anses for rationelt at afforme figuren og foretage en nystøbning. Under denne proces vil deformationerne lettere kunne fjernes.
- Ad 4. Caritasfiguren er som nævnt ikke afrenset, sådan som de øvrige dele er blevet det. Alligevel ses det tydeligt, at figuren mangfoldige steder er fuld af gasblærer. Det oplystes også fra Vandforsyningens side, at figuren ikke er ganske tæt, men at vand kan svede eller pible igennem på figurens ryg. Figurens tilstand er derfor ikke rigtig tilfredsstillende, men den synes dog at være den bedste del af figurgruppen.
- En situation, hvor Caritas er original, mens drengen er ny og to af delfinerne også er nye, vil være problematisk. Det vil være mere tilfredsstillende, at hele figurgruppen i så fald er ny, sådan at alder og nedbrydningsgrad, legering, sundhed af godset i støbemæssig henseende samt størrelse er ensartet. Størrelsen kommer ind, fordi der vil optræde et vist svind under støbningen, der vil medføre, at en figur støbt efter den foreliggende vil blive en anelse mindre.
- Under diskussionen af dette punkt foresloges det af bronze-støber Leif Jensen, at man lagde lidt materiale til i bunden, sådan at højden af den nye figur kunne blive nøjagtig som den gamle.

Alt i alt må konklusionen formentlig være, at Nationalmuseet anbefaler en nystøbning og anbringelse af originalgruppen på museum.

Det kan tilføjes, at en ældre gipsafstøbning af gruppen forefindes på Københavns Bymuseum. Den er inspiceret imellem de to ovennævnte besigtigelser af Knud Holm og Ole Bjørn Jensen. Dens alder er ikke kendt. Fotografier i Bymuseets arkiv viser, at figurerne har været nedtaget og formentlig gjort til genstand for renovering eller afrensning i 1892 og i 1935. Gipsafstøbningen kan udmærket være udført ved en af disse lejligheder.

Afstøbningen lider af nogle mangler. Den er udført med ældre teknikker, og bærer præg af at være "gået efter" af stukkatøren på hele overfladen, som derfor ikke er nogen tro kopi af bronzens overflade på det pågældende tidspunkt. Desuden mangler to af delfinerne.

Med moderne afstøbningsmasser er det muligt at fremstille en langt mere tilfredsstillende kopi. Det besluttedes ved mødet den 11/2 at foretage en ny afformning, som i princippet ville kunne bruges til en ny gipsafstøbning eller en bronzeafstøbning (eller begge).

Såfremt man følger ovenstående forslag 4, er det på forhånd givet, at der vil blive tale om en bronze.

Med venlig hilsen

Knud Holm
konservator

Kopi til mus.insp. Morten Aaman Sørensen

01.03.94/PLC

Caritas, referat nr. 1

Besigtigelse 21.01.94 af Caritasspringvandets figurgruppe m.v. hos broncestøber Leif Jensen.

med deltagelse af:

Knud Holm	Nationalmuseet
Ole Bjørn Jensen	-
Aaman Sørensen	-
Leif Jensen	Broncestøberiet
Peter Jensen	-
Finn Ploug	Stadsarkitektens Dir.
Per Christensen	-

Det blev aftalt, at:

- Figurgruppen adskilles: 3 delfiner afmonteres, drengefigur og Caritasfigur adskilles (deles ved samling i fodstykke).
- Delfiner afrenses ved overblæsning (vand og sand).
- Piedestal/sokkel afrenses tilsvarende.
- Blyreparation i drengefigurens ryg udsmeltes.

Herefter afholdes ny besigtigelse om ca. 14 dage. Nationalmuseet medbringer om muligt instrument for indvendig inspektion af figurerne.

Løvrigt blev aftalt, at:

- Det undersøges, om der findes tidsvarende gipsmodel (Nationalmuseet). Herefter afgøres, om afformning af figurgruppen er påkrævet.
- Spørgsmålet, om der kan udføres slangeforbindelser i figurerne (som ønsket af Københavns Vandforsyning) - eller om figurerne fortsat skal være vandfyldte - tages op ved næste besigtigelse med deltagelse af Vandforsyningen.
- "Jernringen" vacuummales på Nationalmuseets værksted efter afrensning.

01.03.94/PLC

Caritas, referat nr. 2

Besigtigelse 21.01.94 af Caritasspringvandets kobberkumme på Nationalmuseet i Brede.

med deltagelse af:

Knud Holm	Nationalmuseet
Ole Bjørn Jensen	-
Aaman Sørensen	-
Finn Ploug	Stadsarkitektens Dir.
Per Christensen	-

På Nationalmuseet var gjort forsøg med hedtvandsspuling af kobberkummen for rengøring og fjernelse af kalkbelægninger.

Hedtvandsspulingen var ikke effektiv over for kalkbelægningerne, men efter delvis rengøring iøvrigt kunne det konstateres, at tynde kobberpålæg ved kummens vandrette kant og pålæg med buler indvendigt i kummen var stærkt tæret, mens selve kobberkummen umiddelbart forekom i bedre stand.

Det blev aftalt, at:

- Nationalmuseet forsøger at fjerne kalkaflejringerne i kummen ved lavtryksrensning/vådsandblæsning eller lignende.
- Der afmonteres et stykke af pålægget på kummens vandrette kant, et stykke af vinklen på overgangen mellem vandret kant og kumme, og et af de 10 pålæg med buler indvendigt i kummen.

Herefter afholdes ny besigtigelse om ca. 14 dage for nøjere inspektion af kummens tilstand og fastlæggelse af den videre fremgangsmåde og omfang ved restaureringen.

01.03.94/PLC

Caritas, referat nr. 3

Besigtigelse 11.02.93 af Caritasspringvandets figurgruppe m.v. hos broncestøber Leif Jensen.

med deltagelse af:

Knud Holm	Nationalmuseet
Ole Bjørn Jensen	-
Leif Jensen	Broncestøberiet
Peter Jensen	-
Finn Ploug	Stadsarkitektens Dir.
Per Christensen	-
Frank Hansen	Kbh.s Vandforsyning

På Broncestøberiet var følgende udført som aftalt ved sidste besigtigelse den 21.01.94:

- De 3 delfiner var aftaget og afrenset.
- Drengefiguren var adskilt fra caritasfiguren (i fodstykket), afrenset, og blyreparation i figurens ryg udsملتet.
- Piedestalen/soklen var ved at blive afrenset (overblæsning).

Det blev konstateret, at:

- Den ene delfin var kassabel på grund af meget omfattende blyreparationer og må nystøbes. Den anden delfin var revnet i venstre side, mulighed for enten reparation eller nystøbning. Den tredje delfin var i det væsentlige intakt.
- Revnen i drengefigurens ryg var meget omfattende. Mulighed for såvel reparation som nystøbning. I begge tilfælde skal den færdige figur fremstå uden den forøgelse af kroppens/ ryggenes bredde, som er resultat af revnen.
- Caritasfiguren var ikke afrenset, men forekom umiddelbart i god stand.

Det blev aftalt, at:

- Stadsarkitektens Direktorat undersøger gipsmodel af figurgruppen på bymuseet for afgørelse af, om der er behov for afformning af figurgruppen for fremstilling af ny gipsmodel.
- Der udføres slangeforbindelser i figurerne som ønsket af Vandforsyningen. Ved evt. nystøbning af delfiner udføres bøsning i bunden med større indvendig diameter, og ved evt. nystøbning af figurer udføres disse med lap i ryggen for at lette trækning og vedligehold af slangeforbindelser.
- Bronzestøber udtager prøver af de 3 delfiner og figurgruppen og sender dem til Nationalmuseet, Knud Holm, for analyse af bronzelegeringens sammensætning.
- Bronzestøber udarbejder overslagspriser for henholdsvis restaurering og nystøbning af figurgruppens dele på baggrund af papir fra Stadsarkitektens Direktorat.
- Nationalmuseet udarbejder notat om de museale overvejelser omkring spørgsmålet om nystøbning eller restaurering af figurgruppen.

02.03.94/PLC

Notat nr. 3 om restaurering af Caritas springvandet.

Om spørgsmålet restaurering contra nystøbning af figurgruppen.

Ved besigtigelse af den adskilte figurgruppe på broncestøberiet den 11. februar 1994 blev det konstateret, at:

- De 3 delfinernes tilstand er meget forskellig:
 - En delfin indeholder meget omfattende blyreparationer, umiddelbart forekommer nystøbning at være den eneste realistiske mulighed.
 - En delfin er revnet i venstre side, såvel reparation som nystøbning af denne forekommer at være realistiske muligheder.
 - En delfin er i det væsentlige intakt.
- Drengefiguren er stærkt beskadiget i ryggen:
 - En langsgående revne/sprængning har tidligere har været udfyldt med bly. Revnen medfører, at ryggens/kroppens bredde er forøget med flere mm. Umiddelbart forekommer nystøbning at være den mest realistiske mulighed, men også en reparation, som genskaber kroppens oprindelige form, er teknisk mulig.
- Selve Caritasfiguren forekommer umiddelbart at være intakt, men figuren indeholder betydelige områder med støbeblærer/fejl, som stammer fra den oprindelige støbning, og som gennem tiden har været udfyldt med forskellige materialer.

Ud fra en rent teknisk vurdering af figurgruppens tilstand ville det være nærliggende at foreslå, at én eller to delfinere samt drengefiguren nystøbes, mens to eller én delfin samt Caritasfiguren restaureres. Denne kombination rummer imidlertid nogle problemer:

Springvandets figurgruppe vil efter restaureringen hverken være original eller kopi, men "halvt af hver", med deraf følgende forskel i tilstand og levetid, og den originale figurgruppe vil være splittet op, så én del står på springvandet og en anden del anbringes i depot/på museum, hvor enkeltdelene ikke vil indgå i nogen meningsfyldt helhed. Hertil kommer, at der vil være en relativ størrelsesforskel mellem figurgruppens originale dele og de nystøbte kopier på springvandet, idet kopierne af støbetekniske årsager vil være ca. 1,5% mindre end originalerne.

Ud fra et ønske om at holde den originale figurgruppe samlet så vidt det overhovedet er muligt, samt et ønske om, at den figurgruppe, der stilles op på springvandet efter reoveringen har en så ensartet karakter som muligt, kan der peges på to alternative muligheder:

- A: Hele figurgruppen restaureres med undtagelse af én kassabel delfin, som nystøbes. Såfremt den eksisterende gipsmodel ikke er tidsvarende, udføres afformning af figurgruppen og en ny gipskopi udføres som dokumentation.
- B: Hele figurgruppen nystøbes. Kopien opstilles på springvandet, og den originale figurgruppe opstilles samlet på museum, i det væsentlige uden reparation udover evt. opforyldning af de forgyldte dele.

Ved valg mellem de to alternativer spiller prisen selvfølgelig ind. Der indhentes derfor alternative overslagspriser fra bronzestøber. Men umiddelbart vil Stadsarkitektens Direktorat foretrække alternativ B af følgende grunde:

- Den opstillede kopi vil have en teknisk kvalitet og holdbarhed, som langt overgår den 385 år gamle originals.
- Kopien kan udføres med aftagelige lapper i figurerne, som muliggør installation og vedligeholdelse af rør- og slangeforbindelser, hvorved vandspringet kan kontrolleres langt mere præcist end nu, hvor figurerne er vandfyldte. Samtidig elimineres risikoen for fremtidige frostsprængninger.
- Den originale bronzefigurgruppe kan udstilles som en samlet helhed på museum, hvorved det bliver muligt at betragte figuren på nært hold og opfatte detaljer, som man ellers er afskåret fra på grund af figurgruppens høje placering. Samtidig standses den sure atmosfæres fortsatte nedbrydning af skulpturgruppen, hvis den placeres indendørs.

Stadsarkitektens Direktorat 02.03.94
/Per Langsøe Christensen.

01.03.94/PLC

Caritas, referat nr. 4

Besigtigelse 11.02.93 af Caritasspringvandets kobberkumme på Nationalmuseet i Brede.

med deltagelse af:

Knud Holm	Nationalmuseet
Ole Bjørn Jensen	-
Finn Ploug	Stadsarkitektens Dir.
Per Christensen	-
Frank Hansen	Kbh.s Vandforsyning

På Nationalmuseet var som aftalt ved sidste besigtigelse forsøgt afrensning af kalkaflejringer m.v. ved vådsandblæsning, men fremgangsmåden havde ikke vist sig brugbar. (Behandlingen var ikke tilstrækkeligt effektiv over for kalken men angreb kobberet, hvor der ikke var kalkbelægninger).

Endvidere var udført afrensningsforsøg i bad med elektrolyse. (af kobberkraven fra kummens midte). Kalken forsvinder, men der afsættes samtidig belægning af katodens materiale på kobberkarret. Ved forsøget var anvendt jern-katode, og der var tydelige jernudfældninger på kobberet. Ved anvendelse af kobberkatode vil udfældes svampet/porøs kobberbelægning på karret. Anvendelse af katode af ædelmetal er ikke realistisk på grund af opgavens størrelse.

Endelig var udført afrensningsforsøg i eddikesyre (af mindre kobberdel/blad). Resultatet var godt: Kalk- og anden belægning var væk og bladet fremstod i ret rent kobber (rødbrunt, dog med nogle sorte belægninger). Ved vejning var det konstateret, at kobberet stort set ikke blev angrebet.

Nationalmuseet satser herefter på kemisk afrensning af kalkbelægninger m.v. Afrensningen ønskes foretaget udendørs, inden kummen flyttes ind i værksted.

Det blev aftalt, at:

- Nationalmuseet anskaffer kar, der kan rumme kobberkummen, for kemisk afrensning. (anslået udgift ca. 10.000 kr).
- Karret opstilles udendørs på egnet sted. Kobberkummen flyttes hen i karret, og efter afrensning flyttes kummen ind i værksted. Flytningen udføres af transportfirmaet Danmark. (anslået udgift ca. 18.000 kr).
- Kobber-pålæg afmonteres som aftalt ved første besigtigelse (se referat nr. 2).
- Herefter afholdes ny besigtigelse for fastlæggelse af den videre restaurering, og Nationalmuseet udarbejder på den baggrund overslagspris og forslag til tidsplan.

03.03.94/PLC

✓

Koncept.

4/3 -1994

J. nr. A 351-101

EKSPL. 7 BILAG	
AFSENDES I	EKSPL.
GENP. TIL	AK
/ " " /	A ✓
" " "	RI
" "	
" "	
" "	
KONFERERET	
AFSENDT 4-3-94 W	

Broncestøberiet
Leif Jensen ApS
Vadstrupvej 67
2880 Bagsværd.

Vedr.: Restaurering af Caritasspringvandets figurgruppe.

Hermed anmodes som aftalt om overslagspriser for nystøbning respektive reparation af de enkelte bronzedele i Caritasspringvandets figurgruppe. Vedlagte 2 sider bedes udfyldt og returneret snarest muligt.

Da overslagspriserne først og fremmest skal give et økonomisk sammenligningsgrundlag mellem nystøbning og reparation som baggrund for valg af den videre fremgangsmåde, er der ikke udarbejdet nogen beskrivelse, og priserne må angives som foreløbige overslagspriser ud fra de drøftelser, der hidtil har været med Stadsarkitektens Direktorat og Nationalmuseet på Broncestøberiet.

Til orientering vedlægges referat nr. 1-4 af møder afholdt på Nationalmuseet og Broncestøberiet, *

Med venlig hilsen

Finn Ploug
sektionsleder

/ Per Langsfte Christensen
sagsarkitekt.

A: 17104394

STADSARK. NR. A. 351-101
1994

Broncestøberiet
Leif Jensen ApS
Vadstrupvej 67
2880 Bagsværd

J.nr. A 351-101
Deres ref.
Initialer PLC/VW
Dato 04.03.94

Vedr.: Restaurering af Caritasspringvandets figurgruppe

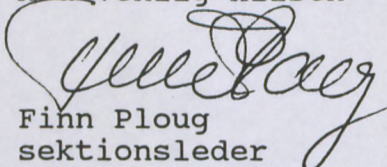
Hermed anmodes som aftalt om overslagspriser for nystøbning respektive reparation af de enkelte bronzedele i Caritasspringvandets figurgruppe.

./. Vedlagte 2 sider bedes udfyldt og returneret snarest muligt.

Da overslagspriserne først og fremmest skal give et økonomisk sammenligningsgrundlag mellem nystøbning og reparation som baggrund for valg af den videre fremgangsmåde er der ikke udarbejdet nogen beskrivelse, og priserne må angives som foreløbige overslagspriser ud fra de drøftelser, der hidtil har været med Stadsarkitektens Direktorat og Nationalmuseet på Broncestøberiet.

./. Til orientering vedlægges referat nr. 1 - 4 af møder afholdt på Nationalmuseet og Broncestøberiet samt Nationalmuseets og Stadsarkitektens Direktorats foreløbige overvejelser om nystøbning eller reparation.

Med venlig hilsen

Finn Ploug
sektionsleder

per langsøe christensen.
/Per Langsøe Christensen
sagsarkitekt

Overslagspriser for bronzestøberarbejde ved restaurering af Caritasspringvandets figurgruppe

Afformning af Caritassfigur, kr:

Fremstilling af støbeform og

Delfiner: Afformning af Caritassfigur, kr:

Afformning af 1 stk. delfin, kr:

Fremstilling af støbeform og
bronzestøbning af hhv. 1 stk. kr:

2 stk. kr:

3 stk. kr:

Alternativt:

Reparation af

delfin nr. 1, kr:

delfin nr. 2, kr:

delfin nr. 3, kr:

Drengefigur:

Afformning af drengefigur, kr:

Fremstilling af støbeform og
bronzestøbning af drengefigur, kr:

Alternativt:

Reparation af

drengefigur, kr:

Caritasfigur:

Afformning af Caritasfigur, kr:

Fremstilling af støbeform og
bronzestøbning af Caritasfigur, kr:

Alternativt:

Reparation af
Caritasfigur, kr:

Øvrige arbejder:

Samling af figurgruppen samt
patinering og delvis forgyldning
(ved nystøbte kopier), kr:

Alternativt:

Samme som ovenfor (ved
reparerede originalfigurer), kr:

Evt. udførelse af gipskopi:

Fremstilling af gipskopi af
hele figurgruppen,
eksklusive afformning, kr:

Dato:

Underskrift:

BRONCESTØBERIET

Leif Jensen ApS

Vadstrupvej 67 · DK-2880 Bagsværd · Tlf. 44 44 99 87 · Fax 44 44 99 18

faktura til ADM. 18/394 UO

8. marts 1994

Q
18/394

Stadsarkitektens Direktorat,
Njalsgade 15,
2300 København S.

TELEFAX NR. 31-57 17 66.

Att.: Sektionsleder Finn Ploug og
Sagsarkitekt Per Langsøe Christensen.

Vedr.: Restaurering af Caritasspringvandets figurgruppe.
Deres J.nr. A 351-101.

./.. Vedlagt fremsendes 2 sider med overslagspriser for støberiets arbejde vedrørende restaurering af Caritasspringvandets figurgruppe.

På side 2, afsnittet "Øvrige arbejder", har vi slettet delvis forgyldning af figurgruppen, da vi på vort møde her på broncestøberiet den 11. februar d.å. aftalte, at dette arbejde ville blive udført af Nationalmuseet.

Ligeledes side 2, afsnittet "Evt. udførelse af gipskopi" har vi lavet en tilføjelse med afformning i silicone og støbning i gips af "PIEDESTAL" - H. 75 cm. - da det vil være nødvendigt at have en base/sokkel til at bære og styrke en gipsafstøbning af hele figurgruppen. Armeringen vil gå ned i denne base og dermed gøre hele figurgruppen særdeles stabil.

Leveringstiden for vor del af arbejdsopgaven omkring ovennævnte springvand vil være ca. 3 måneder fra vi modtager skriftlig accept. Dette gælder enten det drejer sig om nystøbning eller restaurering.

Ved accept af vore pristilbud skal det nævnes, at det er normal praksis ved arbejdsopgaver af denne økonomiske størrelsesorden, at støberiets pris + moms. deles op i 3 ca. lige store rater, som følger:

1. rate - ved påbegyndelse af arbejdsopgaven.
2. rate - ca. midtvejs i arbejdsprocessen.
3. rate - slutopgørelse - når arbejdsopgaven er færdig fra støberiets side.

./.. Det arbejde vi indtil nu har udført omkring figurgruppen er ikke indregnet i vedlagte overslagspriser. Vi tillader os derfor at vedlægge faktura nr. 5081 af dags dato på kr. 9.000.00 incl. 25% moms.

Alt arbejde vedrørende vandinstallationer, har vi forstået, vil blive udført af Kbh.'s Vandforsyning, dette er derfor heller ikke indregnet i vore overslagspriser.

Vi håber ovenstående og vedlagte oplysninger er fyldestgørende nok ellers er I meget velkomne til at kontakte os igen for yderligere.

Med venlig hilsen

Jytte Jensen
Jytte Jensen

STADSARK. DIR. 1A TILBUDS JOURNAL

1994
913

STADSARK DIR. A.

351-2/01
1994 10/3+1
LJ/JJ
SA*09.03.94

BRONCESTØBERIET

Leif Jensen ApS
Kjølsgade 67 · DK-2250 Rødovre · Tlf. 44 44 90 87 · Fax 44 44 90 18

Tilføjelse til brev af 8. marts 1994.

8. marts 1994

Til Stadsarkitektens Direktorat.

Stadsarkitektens Direktorat,
Kjølsgade 17,
2300 København S.

TELEFAX nr. 31-57 17 96.

Vedr.: Restaurering af Caritasspringvandets figurgruppe.

Alle i Sekretariatet
Stadsarkitektens Direktorat

Vedr.: Restaurering af Caritasspringvandets figurgruppe.

Beslutter man sig for restaurering af ovennævnte figurgruppe, kan Broncestøberiet ikke garantere 100% vandtæthed, da der kan forekomme mikroskopiske utætheder i figurerne, som vi ikke har en jordisk chance for at opdage under restaureringsarbejdet.

Med venlig hilsen

Jytte Jensen

Ligeledes er der i forbindelse med "det udførte arbejde af gipskopi" har vi lavet en tilføjelse med angivelse af dimensioner og målning i gips af "PIEDESTAL" - H. 75 cm. - da det vil være nødvendigt at have en kopi af gipskopi og styrke en gipsafstøbning af alle figurerne. Angivelsen af dimensioner og målning er angivet på gipskopi og afstøbning af alle figurerne.

Levingsbetalt for var det af arbejdsopgaven angivet på gipskopi og afstøbning af alle figurerne. Dette gælder enten det drejer sig om en afstøbning eller restaurering.

Ved angivelse af arbejdsopgaven skal det fremgå, at det er muligt praktisk ved arbejdsopgaven af denne størrelse. Stadsarkitektens Direktorat, at støberiet pris + moms, deler ud i 1. og 2. fase. Ligeledes skal det fremgå, at støberiet vil blive udført af Nationalmuseet.

- 1. fase - ved påbegyndelsen af arbejdsopgaven.
- 2. fase - ca. midtvejs i arbejdsopgaven.
- 3. fase - slutopgørelse - når arbejdsopgaven er færdig fra støberiets side.

Det arbejde vi indtil nu har udført angående figurgruppen er ikke indregnet i leveringsbetalt. Vi vil derfor gerne oplyse om, at faktura nr. 5081 af d. 20. marts 1994 er på kr. 9.000,00 inkl. moms.

Alle arbejder vedrørende restaurering af figurgruppen, som vi foreslår, vil blive udført af Køb. & Vendingsselskabet, dette er derfor indregnet i vores overbudspriser.

Vi håber samarbejdet og vedligeholdelsen af figurgruppen er til gavn for alle og vi vil gerne høre om der er noget, vi kan gøre for at forbedre os igen for næste gang.

Med venlig hilsen

Jytte Jensen

Overslagspriser for bronzestøberarbejde ved restaurering af Caritasspringvandets figurgruppe

Afformning af Caritasfigur, kr: 24.750.-

Fremstilling af støbeform og
Delfiner: støbning af Caritasfigur, kr: 47.815.-

Afformning af 1 stk. delfin, kr: 7.920.-

Fremstilling af støbeform og
bronzestøbning af hhv. 1 stk. kr: 12.375.-
2 stk. kr: 24.750.-
3 stk. kr: 37.125.-

Alternativt:

Yrkesarbejder:

Reparation af
delfin nr. 1, kr: 17.325.-
delfin nr. 2, kr: 9.900.-
delfin nr. 3, kr: 9.900.-

Alternativt:

Drengefigur:
Afformning af drengefigur, kr: 14.850.-

Fremstilling af støbeform og
bronzestøbning af drengefigur, kr: 32.175.-

Alternativt:

Fremstilling af gipskopi af
Reparation af drengefigur, kr: 29.700.-

Siliciumform og 1 gipsafstøbning af
"PIEDESTAL" - H. 75 cm. kr: 17.325.-

Dato: 5/3-94 Underskrift:

Caritasfigur:

Afformning af Caritasfigur, kr: 24.750.-

Fremstilling af støbeform og
bronzestøbning af Caritasfigur, kr: 67.815.-

Alternativt:

Reparation af
Caritasfigur, kr: 59.400.-

Øvrige arbejder:

Samling af figurgruppen samt
patinering ~~og delvis forgyldning~~
(ved nystøbte kopier), kr: 12.870.-

Alternativt:

Samme som ovenfor (ved
reparerede originalfigurer), kr: 13.860.-

Evt. udførelse af gipskopi:

Fremstilling af gipskopi af
hele figurgruppen,
eksklusive afformning, kr: 14.850.-

Siliconeform og 1 gipsafstøbning af
"PIEDESTAL" - H. 75 cm. kr: 17.325.-

Dato: 8/3-94 Underskrift:

Alle overslagspriser er excl. moms.

BRONCESTØBERIET
LEIF JENSEN ApS
Vadstrupvej 67
2880 Bagsværd
Tlf. 44 44 99 87

04.03.94/PLC

✓

Koncept.

8/3 -1994

J. nr. A 351-101

5

EKSPL.	BILAG
AFSENDES I	EKSPL.
GENP. TIL	AK
1	" " 1 A
"	" " RI
"	" "
"	" "
"	" "
KONFERERET	
AFSENDT	8-3-94

160

Nationalmuseet
 Bevarelsesafdelingen
 Postboks 260
 Brede
 2800 Lyngby

Att.: Konservator Knud Holm

Vedr.: Restaurering af Caritasspringvandet

Tak for ~~jeres~~ brev af 24. februar 1994 med jeres overvejelser om reparation kontra nystøbning af figurgruppen ved restaurering af Caritasspringvandet.

- ∴ Som det fremgår af vedlagte notat herfra af 2. marts 1994 (som iøvrigt er lavet inden vi kendte Nationalmuseets indstilling) er vi enige i jeres argumenter og foreløbige konklusion, at en nystøbning af hele figurgruppen er at fortrække, og vi indhenter nu alternative overslagspriser fra bronzestøber Leif Jensen.
- ∴ Iøvrigt vedlægges referat fra de møder, der indtil nu har været afholdt hos bronzestøber og på Nationalmuseet.

Med venlig hilsen

[Signature]

Finn Ploug
Sektionsleder

/ Per Langsøe Christensen
Sagsarkitekt

a: / scaribas

Nationalmuseet
Bevaringsafdelingen
Postbox 260
Brede
2800 Lyngby
Att.: Konservator Knud Holm

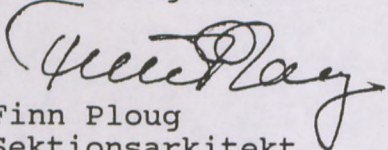
J.nr. A 351-101
Deres ref.
Initialer PLC/VW
Dato 08.03.94

Vedr.: Restaurering af Caritasspringvandet

Tak for brev af 24. februar 1994 med jeres overvejelser om reparation kontra nystøbning af figurgruppen ved restaurering af Caritasspringvandet.

- ./. Som det fremgår af vedlagte notat herfra af 2. marts 1994, (som i øvrigt er lavet, inden vi kendte Nationalmuseets indstilling), er vi enige i jeres argumenter og foreløbige konklusion, at en nystøbning af hele figurgruppen er at foretrække, og vi indhenter nu alternative overslagspriser fra bronzestøber Leif Jensen.
- ./. I øvrigt vedlægges referat fra de møder, der indtil nu har været afholdt hos bronzestøber og på Nationalmuseet.

Med venlig hilsen

Finn Ploug
Sektionsarkitekt

per langstø Christensen.
/Per Langsøe Christensen
Sagsarkitekt